

ผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการที่ดี คุณภาพของผู้สอบบัญชี และคุณภาพกำไร
ที่มีต่อความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์: กรณีศึกษา
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

จิราพร ไพรเดือน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

สาขาวิชาบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ จิราพร ไพโรจน์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.จุลสุทธา ศิริสม)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์สุชาติ เหล่าปรีดา)

..... กรรมการ
(ดร.จุลสุทธา ศิริสม)

..... กรรมการ
(ดร.สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วุฒิชัย สุนทรสมัย)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 29 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของ ดร.จุลสุทธา ศิริสม อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ดร. สมศักดิ์ ประถมศรีเมฆ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง และขอกราบ ขอบพระคุณ ดร. ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อมูล ตลอดจน คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่าน ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความละเอียดถี่ถ้วน และเอาใจใส่ด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ท้ายนี้ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณ มารดา และบุคคลในครอบครัว ตลอดจนนางสาวอรดา อ่องสิทธิ์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือทั้งเป็นกำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา และ ขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน เพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ๆ รวมทั้งท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ ที่มีส่วนช่วยให้กำลังใจและให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ซึ่งมีส่วนทำให้การทำ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

จิราพร ไพรเดือน

48920461: สาขาวิชา: การบัญชี; บช.ม. (การบัญชี)

คำสำคัญ: คุณภาพกำไร/ กำหนดราคาหลักทรัพย์/ การกำกับดูแลกิจการที่ดี/ ผู้สอบบัญชี

จิราพร ไพรเดือน: ผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการที่ดี คุณภาพของผู้สอบบัญชี และคุณภาพกำไร ที่มีต่อความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์: กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (THE IMPACT OF GOOD CORPORATE GOVERNANCE, QUALITY OF AUDITORS, AND QUALITY OF EARNINGS ON VALUE RELEVANCE OF EARNINGS: EVIDENCE FROM THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: จุลสุทธา ศิริสม, บช.ด., 80 หน้า. ปี พ.ศ. 2550

งานวิจัยฉบับนี้มีแรงจูงใจมาจากงานวิจัยในอดีตที่มุ่งศึกษาถึงควมมีคุณค่าของข้อมูลกำไรที่พบความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลกำไรกับราคาหลักทรัพย์ค่อนข้างต่ำ ทำให้เกิดข้อสงสัยถึงประโยชน์ของข้อมูลกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ จึงทดสอบถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่อาจเป็นสาเหตุทำให้ข้อมูลกำไรสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้เพิ่มขึ้นหรือลดลง ดังนั้นงานวิจัยฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของการกำกับดูแลกิจการที่ดี คุณภาพของผู้สอบบัญชี และคุณภาพกำไร ที่มีต่อความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์

ผู้วิจัยศึกษาราคาหลักทรัพย์และข้อมูลงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากทุกกลุ่มอุตสาหกรรม ยกเว้นบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทางการเงิน โดยเก็บข้อมูลจากงบการเงินในปี พ.ศ. 2543 -2548 จำนวน 1,154 บริษัท วิธีการศึกษาใช้วิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) ในตัวแบบการทดสอบทั้งหมด ใช้ระดับนัยสำคัญ 0.05 และ 0.01

ผลการวิจัยสรุปว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดี คุณภาพของผู้สอบบัญชี และคุณภาพกำไร มีผลกระทบต่อประโยชน์ของข้อมูลกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ เป็นไปตามสมมติฐานของงานวิจัย โดยการกำกับดูแลกิจการที่ดี และคุณภาพของผู้สอบบัญชีมีผลกระทบต่อความสามารถของข้อมูลกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ในเชิงบวก แสดงให้เห็นว่า กิจการที่ได้รับรางวัลการกำกับดูแลกิจการที่ดี และบริษัทที่ใช้ผู้สอบบัญชีเป็น Big 4 จะทำให้ข้อมูลกำไรสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้มากขึ้น ส่วนคุณภาพกำไรของกิจการมีผลกระทบต่อความสามารถของข้อมูลกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ในเชิงลบ กิจการที่มีรายการพึงรับพึงจ่ายสูง (คุณภาพกำไรต่ำ) จะส่งผลให้ข้อมูลกำไรสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้น้อยลง และในทางตรงกันข้าม กิจการที่มีรายการพึงรับพึงจ่ายต่ำ (คุณภาพกำไรสูง) จะส่งผลให้ข้อมูลกำไรสามารถอธิบายราคาหลักทรัพย์ได้มากขึ้น

48920461: MAJOR: ACCOUNTING; M.ACC. (ACCOUNTING)

KEYWORDS: EARNING QUALITY/ VALUE RELEVANCE/ CORPORATE
GOVERNANCE/ AUDIT FIRM

JIRAPORN PRITHAUN: THE IMPACT OF GOOD CORPORATE
GOVERNANCE, QUALITY OF AUDITORS, AND QUALITY OF EARNINGS ON VALUE
RELEVANCE OF EARNINGS: EVIDENCE FROM THE STOCK EXCHANGE OF
THAILAND. ADVISORY COMMITTEE: JLSUCHADA SIRISOM, Ph.D., 80 P. 2007.

This study is encouraged by the results of some earlier researches on usefulness of earnings information. Those researches found the correlations between earnings information and stock price at low level, leading to queries on the usefulness of earnings information for explaining stock price. Thus, this study tests some factors that probably increased or decreased the ability to explain the stock price of the earnings information. The purpose of this study was to determine the impact of good corporate governance, quality of auditors, and earnings quality on the value relevance of earnings.

This study used stocks prices and financial statement data of companies in all industries except financial and banking. Finance, securities and insurance data during 2001 to 2005 were collected from 1,154 firms that registered in the Stock Exchange of Thailand. The method used here is the multiple regression analysis. The level of significance of independent variables for the model and all statistical tests were conducted at significant level of 0.05 and 0.01.

The result indicated that good corporate governance, quality of auditors, and quality of earnings yielded an impact on value-relevance of earnings as in the assumption of the research. Good corporate governance and quality of auditors had positive impact on the value relevance of earnings. And, firms with good corporate governance awards or using Big 4 auditors could increase the value relevance of earnings. On the contrary, the quality of earnings yielded has negative impact on the aforementioned ability. Firms with high accrual basis (low quality of earnings) decrease the value relevance of earnings, whereas firms with low accrual basis (high quality of earnings) increased the value relevance of earnings.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพกำไรและคุณลักษณะของกำไรที่มีคุณภาพ.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพของผู้สอบบัญชี.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิภาพของตลาดทุนและการกำหนดราคาหลักทรัพย์.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดี.....	17
บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
สรุปงานวิจัยในอดีต.....	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	36
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	37
ตัวแปรและการวัดค่า.....	37
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	43
ตัวแบบที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิจัย.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ	46
ผลการทดสอบสมมติฐานงานวิจัย.....	61
สรุปผลการศึกษา.....	62
5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	63
สรุปผลการวิจัย	63
อภิปรายผลการวิจัย	64
ข้อเสนอแนะ	65
บรรณานุกรม	67
ภาคผนวก.....	71
ภาคผนวก ก รายชื่อหลักทรัพย์ที่ใช้ในการวิจัย	72
ภาคผนวก ข ผลการประมวลผลทางสถิติตามโปรแกรม SPSS	75
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	80

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	37
2 ความหมายและการวัดค่าของตัวแปรตามสมการถดถอย.....	42
3 สถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรในงบดุล	47
4 สถิติเชิงพรรณนาของระดับรายการคงค้างในงบกระแสเงินสด	48
5 สถิติเชิงพรรณนาของระดับรายการคงค้างในงบดุล.....	51
6 สถิติเชิงพรรณนาของระดับความแตกต่างของรายการคงค้างในงบดุลและ งบกระแสเงินสด	53
7 สถิติเชิงพรรณนาของความสามารถของกำไรในการอธิบายราคาหลักทรัพย์.....	56
8 การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรโดยวิธี (Pearson correlation).....	57
9 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยของความสัมพันธ์ตามตัวแบบที่ 1 และตัวแบบที่ 2	60
10 ผลการทดสอบสมการถดถอยของความสามารถของกำไรในการอธิบาย ราคาหลักทรัพย์	61
11 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	62
12 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน.....	64
ก-1 แสดงรายชื่อหลักทรัพย์ที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมดเรียงตามตัวอักษรย่อภาษาอังกฤษ.....	73
ข-1 ค่าแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อนต้องคงที่.....	76
ข-2 ค่าคลาดเคลื่อนต้องเป็นอิสระต่อกัน.....	76
ข-3 ค่าคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ.....	76
ข-4 ทดสอบตัวแปรอิสระ	77

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ข-1 ความถี่ของค่าเคลื่อนที่.....	78
ข-2 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ.....	79
ข-2 ค่าแปรปรวนของค่าคลาดเคลื่อน.....	79